

Školski projekt Kakvu povijest čuva zgrada naše škole – Druge gimnazije Varaždin?

Terezija Mlinarić, prof
Bruno Bogović, mag. educ. hist. et
mag. educ. soc.
Druge gimnazija Varaždin

Uvod

Zgrada škole šireg je društvenog značaja nego što se primarno shvaća – ona nije tek, i isključivo, institucija u kojoj se provodi odgojni i obrazovni rad. Mjesto je to susreta različitih generacija, a time i formiranja bliskih društvenih odnosa. Kad bi zidovi škole mogli govoriti, vjerojatno bi ispričali zanimljivu priču, gotovo životni roman o brojnim prijateljstvima, učeničkim doživljajima pa i ponekoj nervози prije pisanja testa ili usmenog ispitivanja. Takva proživljena iskustva nužno su vezana uz prostor, odnosno zgradu škole, o kojoj dio populacije tek ponešto zna, dok većina ipak nije upoznata s istom.

Nastavnički dvojac – Terezija Mlinarić i Bruno Bogović, koji su osmislili set aktivnosti, nakanili su ponuditi odgovore na pitanja o povijesti izgleda, funkcionalnosti i sadržajnosti školske zgrade sadašnjim kao i budućim generacijama učenika te kolektivnu nastavnika Druge gimnazije Varaždin. Time bi se ostvarila i sačuvala jedna trajna vizualna i pismena vrijednost o specifičnoj školskoj priči.

Pitanja na koja je trebalo dati odgovore:

1. Kad je sagrađena?
2. Je li se mijenjao njezin izgled?
3. Koje su sve školske institucije bile dio nje?
4. Kad je i kako započela raditi Druge gimnazija Varaždin?

Izrada i poučavanje ovog školskog projekta odrađena je kroz korelaciju nastavnih predmeta Likovne umjetnosti i Povijesti, a prema idejnoj zamisli nastavnice Terezije Mlinarić. U pisanom materijalu koji koristi učenicima za provođenje projekta na terenu navedeno je:

Projekt je osmišljen i izveden s ciljem da se zgrada Druge gimnazije Varaždin prikaže kao značajno arhitektonsko ostvarenje 20. st. u našem gradu. Ovaj istraživački rad još uvijek ima dovoljno mjesta za napredak kojem se kroz godine koje dolaze veselimo.

Pisani materijal izrađen u sklopu školskog projekta

U provedbi školskog projekta nastavnik Bruno Bogović pripomogao je dajući mu temelja za pričanje povijesti o svim školskim institucijama koje su se kroz vrijeme izmijenile u istoj zgradi. Rad na dodatnim temama, kako to u Izazovima poučavanja povijesti u Europi spominje Black, M. L. de B. (2022: 45), pružio je priliku za aktivno (praktično) i fleksibilno učenje usmjereno na učenika jer se time potaknula veća neovisnost i autonomija od strane učenika i priprema učenike za navigaciju u društvu koje se brzo mijenja. Drugim riječima, učenici su osim temeljnog znanja razvili i praktična znanja te vještine koje su vezujuće uz međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj te Uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije.

Ovaj zbir pripremljenih materijala budućim će učenicima moći poslužiti da u prolasku školskim hodnicima Druge gimnazije Varaždin jasnije vide i dožive sve ono što je lirski u knjizi Tekstilno školstvo u Varaždinu: 1945. – 2006. zapisala autorica Katarina Baćani (2012: 5):

*Naj se ne pozabi
I tu, baš vu tej lepi veliki bižji
tuliako toga se zgodilo,
puno se reči zgovorilo.
Kuliko je mladosti tu prešlo?
Kuliko simpatija je tu bilo?
Saki je z sobom ponesel neko znanje,
nešće više, nešće menje,
a stem i za bolši život nade i senje (...)*

Opis aktivnosti kroz školsku godinu 2022./2023. i 2023./2024.

Da bi ideja, koja je naslovljena Kakvu povijest čuva zgrada naše škole – Druge gimnazije Varaždin?, zaživjela kao školski projekt, trebalo je usmjeriti različite učeničke grupe te poraditi na funkcionalnoj podjeli zadataka – pisanju tekstova, stvaranju vizualne prezentacije tlocrta zgrade škole (paralelnih vremenskih usporedbi) te pomoću brain-storming metode prikazati sva saznanja o temi na plakatu – izrađenom kao mentalna mapa.

Tako se na plakatu mogu pronaći informacije o školskim institucijama koje su djelovale u zgradi od samih početaka izgradnje pa sve do danas. Preko fotografija prikazan je izgled prostora i ulaznog pročelja škole nekad i danas te se može usporediti funkcionalnost prostora škole nekad i danas. Prikazane su i stare školske svjedodžbe. Da bi se privuklo učenike i da ih se zainteresira za proučavanje plakata, uklopljene su i fotografije poznatih osoba iz svijeta sporta, glume i politike koje su završile školovanje u Drugoj gimnaziji Varaždin.

Pripreme za projekt bile su dugotrajne, kroz jednu školsku godinu, a da bi ga se tek na jesen sljedeće godine moglo pretvoriti u zaokruženi, koherentni tekst i materijal pogodan za vođenje grupa učenika radi upoznavanja vlastite škole. Uz to valja istaknuti i izrađene tlocrte zgrade (uspoređujući 1947., 2020. i 2022. godinu). Sve materijale vezane uz zgradu i dokumente o povijesti škola učenici su istražili uz vodstvo mentora Terezije Mlinarić i Brune Bogovića te napisali pripadajuće tekstove, dok su dvije učenice uz pomoć korištenja digitalnog programa AutoCAD komparirale starije i novije tlocrte zgrada (po katovima).

1. Prvi dio aktivnosti (grupni rad – izrada pisanih materijala, plakata i tlocrta)

Učenici su dobili prvi zadatak – istraživanja povijesti zgrade kao građevine i zgrade kao ustanove u kojoj su kroz minula desetljeća djelovale razne škole. Zadatak su dobili na radnom listiću. Istraživanje se radilo preko interneta, a u suradnji s Državnim arhivom u Varaždinu (DAV) omogućeni su im i osnovni materijali o povijesti zgrade

kao i pripadajući stari tlocrti. Radila se usporedba i provjera znanja skupljenih kroz ova dva izvora podataka. Osim proučavanja zgrade kao arhitekturnog ostvarenja, učenici su proučavali i povijest djelovanja raznih institucija u zgradi. Potaknulo ih se da priupitaju svoje starije ukućane, a koji su možda pohađali neku od škola u toj istoj zgradi, sjećaju li se tih dana i da ta sjećanja i/ili zgode i zapišu. Nakon toga zadatci su raspodijeljeni tako da su se posvetili crtanju tlocrta zgrade (danas) i tlocrta iz projekta napravljenog 1947. godine – materijala dopremljenog iz DAV-a.

Svjesni o zahtjevnosti zadataka nastavnici su rasporedili učenike u grupe u kojima su oni međusobno, prema svojim mogućnostima i vještinama, podijelili zadatke. Ispalo je da su neki pisali tekstove o zgradi i povijesti djelovanja ustanova te prigodnih priča, neki su crtali tlocrte, a neki su se bavili izrađivanjem digitalnog plakata. Cijeli taj proces trajao je nekoliko mjeseci.

Učenici su praktično proveli drugi dio projektne aktivnosti kroz školsku godinu 2023./2024. Trebali su naučiti dovršene tekstualne odlomke, koje su prethodno tematski napisali i podijelili ih u tri cjeline: prizemlje, prvi kat i drugi kat zgrade. Preko tih tekstova trebali su provesti okupljene slušatelje (učenike i nastavnike) kroz zgradu škole te im ispričati o povijesti školskih institucija kao i arhitekturne promjene te zanimljiva prostorna rješenja unutar školske zgrade.

LUZ			
Zgrada škole Izrada uputa za vođenje po zgradi škole – grupni rad – grupu čine 4 učenika, svaki učenik ima svoj dio zadatka			
Objašnjenje zadatka Zadatak je napisati upute po kojima ćete napraviti vođenje po zgradi škole, a u tom vođenju opisati ćete promjene u izgledu zgrade DGV nekada i danas (prostori, namjene, vertikalna komunikacija...). Vođenje neka traje max 9min (3 min po etaži). Dobili ste dva tlocrta zgrade DGV. Jedan je iz 1947.g., a drugi je iz 2020. godine. Proučite tlocrte i usporedite ih. Smijete pisati i bilježiti po dobivenim tlocrtima. Nakon što ste pogledali tlocrte i usporedili ih, u tablicu s desne strane upišite tekst kojim opisujuete što je isto, a što se promijenilo od prvotnog izgleda (naglasak je na izgledu prostora, namjenama... koristite riječi koje pišu na starijim tlocrtima da se vidi razlika i u terminologiji, na tome nemojte štedjeti). Nakon što ste dobro proučili tlocrte, osmislite vodstvo po školi. U vođenju trebate reći glavne informacije o zgradi koje ste saznali. Oni koji su dobili prizemlje kao zadatak trebaju reći nešto i o počecima gradnje građevine. Točno odredite 3 mjesta na kojima će se stati i reći glavne informacije. Naravno, putem možete pokazati određene prostorije i pojasniti namjenu nekad i sad...			
Ovaj zadatak pišu učenici koji dobro uočavaju i znaju primijetiti detalje te ih zabilježiti u obliku natuknica učenik 1 učenik 2			
1947.		danas	
Ovaj zadatak je za učenika dobro, zanimljivo i jasno čita i zna okupirati publiku kada govori učenik 3			
1.MJESTO O čemu se ovdje priča?	2.MJESTO O čemu se ovdje priča?	3.MJESTO O čemu se ovdje priča?	
Ovaj zadatak je za onoga u grupi tko se zna lijepo izražavati u pisanju. učenik 4			
Sve što ste upisali u tablicu u obliku natuknica treba sada zapisati u word. To ćeš napraviti kod kuće i donijeti slijedeći tjedan. Ako te nema na nastavi, pošalji tekst mailom. Tekst treba podijeliti u tri dijela – za svako mjesto na kojem ste odlučili stati posebno zapisati tekst koji će se tamo čitati.			
Dodatni zadatak – sjećanja na staru školu Zadatak za slijedeći put – porazgovarajte u grupi gdje možete pronaći informacije, zanimljivosti, anegdote o školi kakva je bila nekad. To možete saznati na više načina: iz novina i članaka ; kroz razgovor s nekom osobom u vašoj obitelji ili blizini koja je pohađala nekadašnju Tekstilnu školu; preko starih fotografija koje možda ima neko iz vaše blizine; iz gradske knjižnice gdje ćete naći stare novine ili stare fotografije škole itd. Ono što ste saznali ukratko zapišite, navedite osobu od koje ste to saznali ili izvor koji ste čitali. Dovoljno je da jedna grupa ima jedno sjećanje, u bilo kojem obliku.			

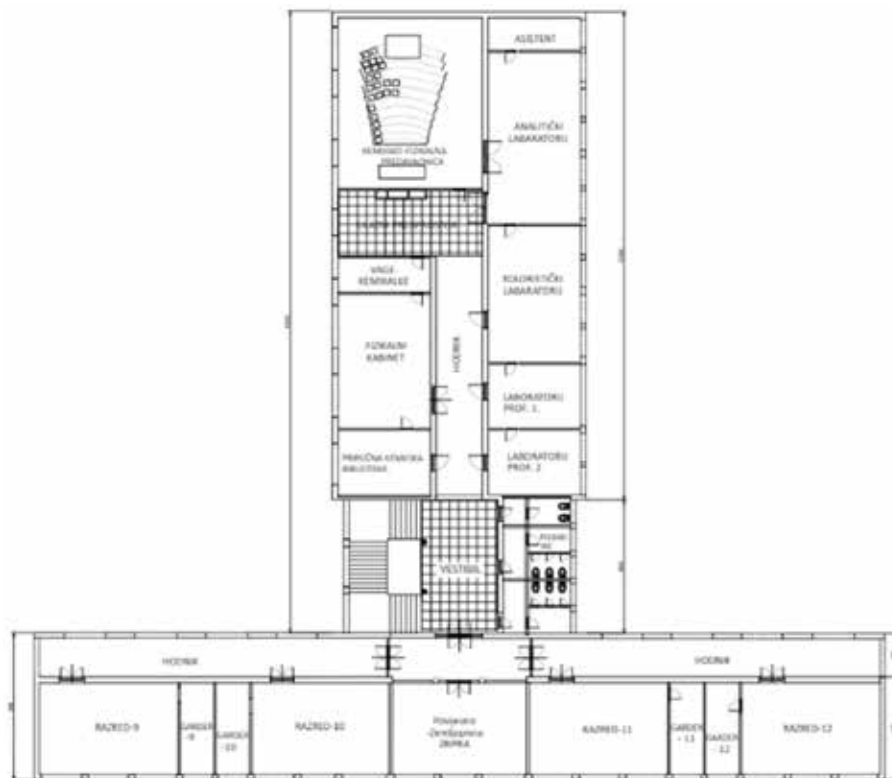
Predložak zadatka na radnom listiću izradila je profesorica Terezija Mlinarić.

1.1. Prijepis dijela tekstova koje učenici koriste za tematsko vođenje po školi

PRIZEMLJE – opis izgleda unutrašnjosti zgrade DGV 1947. i danas

Predvorje škole - vestibil

Glavni ulaz u zgradu škole je na južnoj strani i vodi nas u prostor predvorja koji je imao ime vestibil. Radilo se o prostoru koji izgledom nije bitno drugačiji nego danas, svojom veličinom i namjenom je ostao isti. Razlika je jedino u tome što je danas sam ulaz otvoreniji, a porta koja se nalazi uz ulaz smještena je tako da naginje prema izlazu u usporedbi s tim kako je prije stajala tj. prostor je pomaknut usporedno sa širenjem predvorja van. Kraj predvorja naznačuje hodnik koji se proteže u smjeru istok-zapad pa tako povezuje lijevo i desno krilo škole. Na kraju lijevog (zapadnog) krila danas se nalazi mala pekarnica, izdvojena od ostatka hodnika jednostavnim pregradnim zidovima i vratima. Iz hodnika se ulazi u dvije veće učionice i prostoriju

Tlocrt 2. kata – učenički rad u AutoCAD-u.

za satničarku – ta prostorija nekada nije postojala, tj. tu su se nekada nalazile dvije garderobe vezane uz dvije učionice. Učionice na istočnom krilu isto su prilagođene potrebama gimnazije te su nekadašnje garderobe spojene kako bi učionice iz kemije imale prostora za laboratorij.

1. kat – opis izgleda unutrašnjosti zgrade DGV 1947. i danas

Ispred učionice br. 13, unutar krila I-Z

Kada se približimo učionici br.13 naći ćemo se u središtu dvaju krila, zapadnog i istočnog. Ta učionica je u planu Krste Filipovića bila prostor za zbirku. Lijevo i desno od učionice br.13, tj. na zapadnom i istočnom krilu raspored učionica bio je jednak kao u prizemlju – po dvije učionice sa svake strane između kojih su se nalazile po dvije garderobe koje su danas renovirane. Zapadno krilo (ili west wing) dobilo je prostore ravnateljstva, tajništva i računovodstva. Jedna je učionica pretvorena u zbornicu, a na kraju hodnika nalazi se prostor pedagoga. Skrećemo pažnju na pločicu koja se nalazi na vratima tajništva na kojoj se vidi originalni font kojim su nekada bile označene prostorije.

Istočno krilo i dalje ima učionice kao i nekada, ali prostori garderoba prenamijenjeni su u prostoriju računovodstva. U učionicama se odvija nastava povijesti i matematike, ovdje se nalazi i euro učionica koja je kao ideja nastala 2018. godine. Kraj hodnika zatvoren je i dobivena je još jedna prostorija koja ima funkciju učeničke referade.

2. kat – opis izgleda unutrašnjosti zgrade DGV 1947. i danas

Ispred učionice informatike/knjižnice

Prostor ispred knjižnice. Nekada je prostor ovog sjevernog hodnika izgledao potpuno drugačije. Ovo je jedini hodnik koji je na dnu bio zatvoren učionicom i to velikom amfiteatarskom dvoranom s prostorom za predavača kod ulaza i mjestom za dijaprojektor nasuprot kod vanjskog sjevernog zida. U dvoranu se ulazilo kroz popločano proširenje, pretprostor ili kako je u nacrtima zapisano hall iz kojeg se desno moglo ući i u analitički laboratorij koji se nalazio na istočnoj strani hodnika. Danas bi to bili s lijeve (zapadne) strane prostori učionica br. 32 iz ruskog i njemačkog jezika i djelomično prostor učionice iz informatike, a s istočne strane prostori učionica br. 30, 31 i djelomično 29 i prostor današnje knjižnice.

Nekadašnji hall danas bi prolazio kroz učionicu informatike prema učionici br.29 iz fizike.

Učionica 27, kabinet profesora fizike i dio učionice br.29 nekada su imali namjenu prostorija za dva profsorska laboratorija i još jedan koloristički laboratorij. Učion-

Učenički plakat Škole koje su djelovale u zgradi današnje DGV nastao u sklopu školskog projekta.

Vođenje učenika po zgradi škole – 2. kat

Vođenje učenika po zgradi škole – 1. kat

Prijedlog za citiranje (APA stil):

Mlinarić, T., Bogović, B. (2024). Školski projekt Kakvu povijest čuva zgrada naše škole – Druge gimnazije Varaždin?. *Poučavanje povijesti*, III(1), 56-60.

ica br. 36 i dio informatičkog kabineta i učionice nekada su bili priručna kemijska biblioteka i fizikalni kabinet nakon kojih je slijedio hall kroz koji se ulazilo u amfiteatarsku dvoranu. Ovdje isto vidimo djelomično zadržavanje funkcija koje su prostori imali prema prvotnom planu Krste Filipovića tj. i danas se u ovom krilu nalaze učionice i kabinet iz fizike. Isto kao i na nekim vratima na 1. katu, ovdje se isto može naći nekoliko primjeraka natpisa koji su pisani originalnim fontom iz 1948. godine.

2. Drugi dio aktivnosti (individualni rad - tematsko vođenje)

Slušatelji koji su sudjelovali u drugom dijelu aktivnosti provođenja ovog školskog projekta bili su učenici različitih razrednih odjeljenja (opći, prirodoslovno-matematički i sportski gimnazijski smjer) te nastavnici Druge gimnazije Varaždin. Čitajući, govoreći i usputno pokazujući prenamjene određenih prostorija i učionica, hodnika te manjih ili većih prostornih cjelina, učenici vodiči nastojali su približiti svojim razrednim i školskim prijateljima vizualne promjene te pružiti odgovore na pitanja iz uvodne cjeline rada.

Terenski hod unutar zgrade Druge gimnazije Varaždin za svaku je turu učeničkog vođenja trajao od 30 do 35 minuta. Sve nedoumice ili pak dodatne zanimljivosti učenici koji su slušali i sudjelovali u razgledavanju zgrade škole mogli su na kraju vođenja pripitati učenike voditelje.

Umjesto zaključka – Sjećanja na prethodne škole?

Kroz jedno dulje razdoblje od idejne zamisli stvorila se prilika da učenici kao i nastavnici nauče nešto novo – a što im je oduvijek bilo tu, gotovo nadomak ruke. Kako? Kroz zajednički trud iz kojeg su proizašli pisani i vizualni materijali koje će generacije moći koristiti pri upoznavanju s vlastitom (prošlom), ali i sadašnjom školskom okolinom – unutar predvorja, hodnika, katova i učionica Druge gimnazije Varaždin.

Pozitivni odaziv i odzvuk koji je proistekao iz ovog školskog projekta daje nam do znanja da s aktivnostima nikako nije kraj, već se nazire i novi potencijal – nešto što tek može uslijediti. U taj potencijal utkana su neispričana, a svakako i učeničkom shvaćanju zbilje jasna sjećanja na stare (prethodne) škole. Razgovorom s osobama koje su pohađale nekadašnje škole unutar ove zgrade, kroz selekciju i analizu novinskih članaka ili pak pretraživanjem fotografskog materijala, opcija za širenje ove školske priče je mnogo. Ovim putem potaknut će se razmišljanja učenika izvan-kutije i u konačnici će svatko od njih spoznati nešto novo o školskoj sredini – kao jednoj od važnih točaka u njihovom odrastanju i sazrijevanju.